

قانون مجلس شورای ملی چگونه نوشته شد؟

۸ اسفند ۱۴۰۳ ساعت ۱۴:۳۸

نظامنامه‌ای که تدوین شد البته غیر از ترجمه نمی‌توانست چیز دیگری باشد، زیرا نوشتن قانون در این فرصت کوتاه عقلاً محال می‌نمود.

دومین گام برای تحقق واقعی نظامی مشروطیت بعد از تاسیس مجلس شورای ملی، تدوین قانون اساسی بود. تدوین قانون اساسی خیلی سریع انجام شد و تقلیدی از قانون اساسی کشورهای دیگر بود. در این قانون بر اصول و اهداف متعددی تأکید شده بود: «در اول رجب سال ۱۳۲۴ مجدداً مجلسی با حضور علما و اعیان و مقامات دولتی در مدرسه نظامیه تشکیل شد. نظامنامه‌ای مشتمل بر چهل بند قرائت و مقرر گردید برخی اصلاحات در آن صورت گیرد، این مجلس حدوداً به فاصله چهار روز بعد از مجلس اول تشکیل شد و نظامنامه‌ای که تدوین شد البته غیر از ترجمه نمی‌توانست چیز دیگری باشد، زیرا نوشتن قانون در این فرصت کوتاه عقلاً محال می‌نمود. این مسئله مقدمه بحرانی عظیم در صفوف مشروطه خواهان بود. کسانی که قوانین اروپا را ترجمه می‌کردند و آن را به صورت دستورالعمل قانونی در اینجا و آنجا مطرح می‌نمودند، به این موضوع توجهی نداشتند که این قوانین در خود اروپا بعد از گذشت قرن‌ها تدوین و تنظیم شده است و اگر قرار بود مجلس ایران از این قوانین تقلید کند باید می‌دیدند اصلاً آیا چنین چیزی ممکن است یا نه؟ یعنی اینکه آیا می‌توان یک نظام سیاسی را برای استقرار در جایی دیگر تقلید کرد؟ اگر آری، الزامات آن چیست؟ و اگر نه، چه راه حلی برای ایران باید در پیش گرفته می‌شد؟ به این مسائل توجهی نشد و در مقابل در جلسات دهم و سیزدهم رجب بار دیگر در مورد نظامنامه مورد نظر بحث شد و بالاخره روز هجدهم رجب آن سال نظامنامه مذکور که مشتمل بر سی و دو بند بود به امضای شاه رسید. طبق این نظامنامه زنان از انتخاب کردن و انتخاب شدن محروم بودند که همین خود تقلیدی از قوانین اروپا در آن زمان بود. به واقع در برخی کشورهای غربی محرومیت زنان از انتخاب کردن و انتخاب شدن تا نیمه قرن بیستم هم ادامه یافت. سن رأی دهندگان ۲۵ سال تمام تعیین شد؛ و نیروهای نظامی حق شرکت در انتخابات نداشتند. نویسندگان و یا به عبارتی مترجمین نظامنامه عبارت بودند از: میرزا حسن خان مشیرالملک فرزند میرزا نصرالله خان مشیرالدوله نائینی، مرتضی قلی خان صنیع‌الدوله، مخبرالسلطنه هدایت، مخبرالملک، مؤتمن‌الملک و محتشم‌السلطنه اسفندیاری.»

